

Del 3: **Sann tilbedelse**

Taler: Niklas R. B. Slettevoll

Dato: 06.11.2022

Det andre budet har å gjøre med vår tilbedelse - hvordan vi søker kontakt med Gud og hvordan vi tilnærmer oss Ham. Gud bestemmer hvordan mennesker skal komme nær Ham. Israelittene hadde tempeltjenesten, men ved troen på Jesus har Den Hellige Ånd tatt bolig i oss, slik at vi er templer for Gud. Det betyr at det ikke lenger står et tempel, en prest eller noe annet mellom deg og Gud, fordi du har direkte kontakt med Ham.

Det andre budet forbyr bruk av gudebilder/idoler - statuer, bilder, gjenstander osv. - i vår tilbedelse, både av avguder (som forbys eksplisitt i det første bud) og av vår Gud.¹ I bibelsk tid, og i vår tid også, var gudebilder en representasjon av en gud, som var ment å gjøre det enklere for mennesker å kontrollere den guddommelige kraften. Man tenker at guden er tilstede i gudebildet. Det var en slik tanke som lå bak gullkalven, når israelittene skulle tilbe den.² Problemet var ikke avgudsdyrkelse, men det var feil måte å tilbe Gud på. Det spiller ingen rolle om du lager et bilde av en avgud, eller ber til et bilde av jomfru Maria eller Jesus. Alt dette faller utenfor den typen tilbedelse Gud ønsker. Da israelittene for eksempel begynte å behandle paktsarken som et gudebilde, så gikk det dårlig for dem.³

¹ **2 Mos 20,4-5:** Du skal ikke lage deg noe utskåret bilde, noen etterligning av noe som er i Himmelen der oppe eller på jorden her nede eller i vannet under jorden. Du skal ikke falle ned og tilbe dem eller tjene dem.

² **2 Mos 32,4-5:** Han (Aron) tok imot gullet fra deres hånd, og han fikk det formet med en meisel og dannet det til en støpt kalv. Da sa de: «Dette er din gud, Israel, som førte deg opp fra landet Egypt.» Da Aron så det, bygde han et alter foran den. Aron lot rope ut og sa: «I morgen er det høytid for Herren (Jahve).»

³ **1 Sam 4,3-8.10:** Da hæren hadde kommet inn i leiren, sa de eldste i Israel: «Hvorfor har Herren slått oss rett foran filisterne i dag? La oss hente Herrens paktsark fra Sjilo. Når den er kommet hit, skal den frelse oss fra våre fienders hånd.» Så sendte folket bud til Sjilo for å hente paktsarken til Hærskarenes Herre [...]. Da Herrens paktsark kom inn i leiren, skjedde det: Hele Israel satte i et gledesrop så høyt at jorden skalv. Da filisterne hørte lyden av gledesropet, sa de: «Hva betyr dette høye gledesropet i hebreernes leir?» Så fikk de kjennskap til at Herrens ark hadde kommet inn i leiren. Da ble filisterne redde, for de sa: «Gud har kommet inn i leiren! Ve oss! For noe slikt har aldri hendt før. Ve oss! Hvem skal utfri oss fra disse mektige gudenes hånd? Dette er de gudene som slo egypterne med alle plagene i ødemarken. [...] 10 Så stred filisterne, og Israel ble slått.

Gud er ikke en som vi kan «fange» essensen av, verken i fysiske eller mentale bilder. Det ender med å være et falskt og billig bilde av hvem Gud er. Det å lage et bilde av Gud er for det første å **begrense Hans frihet**. Når vi gjennom våre gudebilder sier at nå er Gud her eller der, eller for meg er Gud sånn eller sånn, så er det et forsøk på å kontrollere Hans makt. For det andre er det å **tvile på Hans nærvær**. Når vi gjennom våre gudebilder sier at Gud føles nærmere når vi har et bilde å forholde oss til, sier vi at Guds nærvær gjennom Den Hellige Ånd på en måte ikke er nok for oss. Ingenting skal stå mellom deg og Gud, verken steder, bygninger eller gjenstander.⁴ For det tredje er det å **misforstå Hans vesen**. Sannheten er at vi verken i det fysiske eller det åndelige kan forstå fullt ut hvem Gud er.⁵

Eksempler på dette i dag kan være dyrking av helgener, relikvier, hellige steder, bygninger eller krusifikser. I den romersk-katolske kirke kan man for eksempel ikke ha en kirke uten at en del av kroppen til en helgen er i kirken, slik at man gjør tilbedelsen avhengig av en gjenstand. Overdreven vekt på liturgisk form kan også bli et slags gudebilde. Man bør i tillegg tenke på om man lager seg mentale bilder av Gud som i praksis kan virke som gudebilder.

I stedet for at vi skal trenge å vende oss til falske gudebilder, så har Gud allerede skapt noen sanne gudebilder. Det fremste er **Jesus Kristus**, som var Gud i menneskelig form.⁶ **Mennesket** er skapt i Guds bilde, og Guds virksomhet i oss kan synliggjøres ved at vi lever liv i tro på Ham og i tråd med Hans vilje.⁷ **Skaperverket** vitner også om hvem Gud er, selv om Gud ikke er skaperverket.⁸ Derfor må vi ikke tilbe det skapte. I tillegg kommuniserer **Bibelen** et bilde av Gud. Den er inspirert og innblåst av Gud og overgitt og bevart fra generasjon til generasjon, for at vi skal vite hvem Gud er. Felles for alle sanne gudebilder er at Gud er skaperen av dem (Kristus er ikke skapt, men Gud valgte å komme som et menneske), fordi Gud har selv bestemt hvordan Han vil åpenbare seg i verden.

Gud er den som skaper bilder av seg selv, og Han er den som avgjør hvordan vår tilbedelse og gudstjeneste skal rettes mot Ham. Vi kan komme til Ham uten at noe står mellom.

⁴ **Johannes 9,23-24**: «Men den time kommer, og er nå, da de sanne tilbedere skal tilbe Far i ånd og sannhet. For Far søker dem som tilber Ham slik. Gud er Ånd, og de som tilber Ham, må tilbe i ånd og sannhet.»

⁵ **1 Kong 8,27**: «Men kan Gud i sannhet bo på jorden? Se, himmelen og himlenes himmel kan ikke romme Deg. Hvor mye mindre dette huset som jeg har bygd!»

⁶ **Kol 3,15a**: Han er bildet av den usynlige Gud; **Joh 14,9**: «Den som har sett Meg, har sett Far.»; **Kol 2,9**: For i Hans kropp bor hele Guddommens fylde; **Joh 1,1**: I begynnelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud.

⁷ **Ef 4,24**: Kle dere i det nye mennesket, som er skapt i Guds bilde til et liv i sann rettferd og hellighet.

⁸ **Rom 1,20**: Helt siden verdens skapelse har Hans usynlige egenskaper vært klart synlige; både Hans evige kraft og Hans guddommelighet; disse kan kjennes av de gjerninger som er gjort.

SPØRSMÅL TIL ETTERTANKE:

- Hva er forskjellen mellom det første (du skal ikke ha andre guder enn Meg) og det andre bud?
- Kan det første og det andre budet overlape?
- Hva gjør at noe kan regnes for et brudd på det andre budet? Hvor går for eksempel grensen for hvor høy ære/status man kan gi til et menneske, et sted, en gjenstand, en bygning osv. før man kan snakke om tilbedelse?
- Forbyr dette budet artistiske uttrykk generelt, som billedkunst?
- Hvilken plass bør kors, bilder av Jesus, barnebibler, liturgi, mentale bilder ha i vår tilbedelse og gudstjeneste?
- Hvordan kan det andre bud sies å snakke om selv-villet tilbedelse?

HØR TALEN SOM PODCAST

Scann QR-koden med mobilkameraet ditt eller gå til www.tabernakletoyer.no/podcast.

Podcasten vår er også tilgjengelig på Spotify, Apple Podcasts, Google Podcasts, Amazon Music m.fl. Du finner den ved å søke etter Tabernaklet Øyer.